

Kammarrätt, 2023-1453

KAMMARRÄTTEN I

DOM

Mål nr 1453-23

GÖTEBORG

2024-04-26

Göteborg

KLAGANDE

Malmö kommun

MOTPART

[Vårdnadshavaren, född 1975]

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten i Malmös dom den 8 februari 2023 i mål nr 4736-22, se bilaga A

SAKEN

Laglighetsprövning

KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

Kammarrätten avslår överklagandet.

YRKANDEN M.M.

Malmö kommun yrkar att kammarrätten upphäver förvaltningsrättens dom och fastställer grundskolenämndens beslut. Kommunen anför följande.

Kommunens skyldighet att pröva behovet av skolskjuts från båda vårdnadshavarnas adresser gäller endast när eleven bor lika mycket hos dem.

Det framgår inte några andra omständigheter om hur elevens försörjning fördelas mellan vårdnadshavarna eller var eleven förvarar sina tillhörigheter. Därför har enbart fördelningen av tiden hos vårdnadshavarna varit vägledande vid bedömningen.

[Vårdnadshavaren] har inte svarat på överklagandet.

SKÄLEN FÖR KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

Frågan i det här målet är om grundskolenämndens beslut strider mot 10 kap. 32 § skollagen (2010:800) genom att nämnden vid sin prövning utgick från att [eleven] endast hade ett hem.

Parterna är överens om vilka faktiska förhållanden som ska ligga till grund för prövningen och har fört fram följande omständigheter. [Elevens] föräldrar har gemensam vårdnad om henne. Hon är folkbokförd hos [vårdnadshavaren] i Bunkeflostrand. Vid tiden för grundskolenämndens beslut vistades [eleven] 35 procent av sin tid hos den andra vårdnadshavaren som har sin bostad i Klagshamn.

Med hänsyn till de här omständigheterna anser kammarrätten att ansökan om skolskjuts borde ha prövats med utgångspunkten att [eleven] hade två hem, ett i bostaden i Bunkeflostrand och ett i bostaden i Klagshamn. Eftersom grundskolenämnden inte gjorde det strider nämndens beslut mot bestämmelserna i 10 kap. 32 § skollagen. Grundskolenämndens beslut strider således mot lag. Därför ska överklagandet avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B (KR-01).

Axel Hanson

Mattias Almqvist

Johanna Grundberg

referent

Två ledamöter har deltagit i avgörandet.

FÖRVALTNINGSRÄTTEN

DOM

Mål nr 4736-22

I MALMÖ

2023-02-08

Avdelning 1

Malmö

KLAGANDE

[Vårdnadshavaren, född 1975]

MOTPART

Malmö kommun

ÖVERKLAGAT BESLUT

Grundskolenämnden i Malmö kommuns beslut den 23 mars 2022, dnr. 2022/01066

SAKEN

Laglighetsprövning enligt kommunallagen

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten upphäver det överklagade beslutet.

DET ÖVERKLAGADE BESLUTET

Genom det överklagade beslutet avslög Grundskolenämnden i Malmö kommun (nämnden) [vårdnadshavarnas] ansökan om skolskjuts för [eleven] med i huvudsak följande motivering. Utredningen i ärendet visar att [eleven], under den tid ansökan avser, går i Klagshamnsskolan årskurs 2-9, skolår 7. Det är hennes vårdnadshavare som önskat att hon ska gå i den skolan. Med utgångspunkt från [eleven] folkbokföringsadress är hennes skolskjutsskola Gottorpsskolan. Färdvägen mellan hennes hem och Gottorpsskolan är kortare än det avstånd som krävs för att bevilja skolskjuts. Skolskjuts hade inte beviljats till Gottorpsskolan och ska därför inte beviljas till Klagshamnsskolan eftersom det skulle medföra en kostnad som Malmö stad inte haft om hon gått i Gottorpsskolan.

YRKANDE OCH INSTÄLLNING M.M.

[Vårdnadshavaren] överklagar beslutet och yrkar att [eleven] beviljas skolskjuts. [Eleven] är född och uppvuxen i Klagshamn och det är där hon har gått i såväl skola som förskola. Efter att [elevens] föräldrar skiljde sig år 2015 flyttade hon själv till Bunkeflostrand. [Eleven] bor således på två adresser, en i Bunkeflostrand och en i Klagshamn. För att ta sig till skolan måste hon åka buss. De har inte aktivt valt Klagshamnsskolan, utan det har varit hennes närmsta skola från början och är fortfarande närmsta skola från den adress hon bor på i Klagshamn, hos sin pappa. För det fall hon byter skola får de istället söka skolskjuts från den andra adressen till Gottorpsskolan.

Nämnden anser att överklagandet ska avslås och anför följande. Vårdnadshavarna har i både aktuell ansökan samt tidigare ansökan uppgett att [eleven] bor 35 procent växelvis hos vårdnadshavaren på Möllevägen, vilket är den adress som är inom Klagshamnsskolans skolskjutsområde. Enligt aktuell praxis på området räkas växelvist boende vara två likvärdiga hem och föreligger normalt när eleven vistas lika mycket, och har ett varaktigt boende, hos båda vårdnadshavarna. Enligt aktuell praxis kan därför inte 35 procent vistelse på en adress räknas vara växelvist boende. Därför har rätten till skolskjuts enbart prövats från [elevens] adress i Bunkeflostrand och inte från adressen i Klagshamn.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

- Tillämpliga bestämmelser m.m.

I 10 kap. 32 § första stycket skollagen (2010:800) stadgas att en elev i grundskola med offentlig huvudman har rätt till kostnadsfri skolskjuts från en plats i anslutning till elevens hem till den plats där utbildningen bedrivs och tillbaka, om sådan skjuts behövs med hänsyn till färdvägens längd, trafikförhållanden, elevens funktionsnedsättning eller någon annan särskild omständighet.

Enligt 10 kap. 32 § andra stycket skollagen gäller denna rätt inte elever som väljer att gå i en annan skolenhet än den där kommunen annars skulle ha placerat dem. I de fall då det kan ske utan organisatoriska eller ekonomiska svårigheter ska kommunen dock även i dessa fall anordna skolskjuts. Enligt praxis är kommunen enligt skollagen skyldig att tillhandahålla kostnadsfri skolskjuts för en elev som valt en annan skola än den kommunen anvisat endast om det kan ske utan merkostnader för kommunen (HFD 2013 ref. 77). Beslut enligt detta stycke kan endast prövas i den ordning som anges i 13 kap. kommunallagen (laglighetsprövning).

Vad som anses utgöra en elevs hem vid tillämpningen av skolskjutsbestämmelserna anges inte i skollagen. Enligt praxis kan dock rätten till skolskjuts inte begränsas till att endast gälla mellan barnets folkbokföringsadress och skolan i de fall barnet bor växelvis hos sina vårdnadshavare. Detta eftersom ett barn får anses ha två likvärdiga hem när det i föräldrabalken förankrade systemet med växelvis boende tillämpas (se RÅ 2002 ref. 91 samt HFD 2014 ref. 34).

Laglighetsprövning enligt 13 kap. kommunallagen innebär dels att endast det överklagade beslutets laglighet och inte dess lämplighet prövas, dels att prövningen endast omfattar om beslutet ska upphävas eller inte. Prövningen av om ett kommunalt beslut ska upphävas får enligt 7 § samma kapitel grundas endast på de omständigheter som klaganden har hänvisat till.

I 13 kap. 8 § kommunallagen anges på vilka grunder ett kommunalt beslut ska upphävas, nämligen om

1. det inte har kommit till på lagligt sätt,
2. beslutet rör något som inte är en angelägenhet för kommunen,
3. det organ som har fattat beslutet inte har haft rätt att göra det, eller

4. beslutet annars strider mot lag eller annan författning.

- Förvaltningsrättens bedömning

Frågan i målet är ifall [eleven] bor växelvist mellan sina båda vårdnadshavare och om rätten till skolskjuts därmed ska prövas mot båda adresserna.

Inledningsvis konstaterar förvaltningsrätten att det inte finns någon legal definition av begreppet "växelvist boende". Av förarbetena till den nu gällande skollagen framgår att frågor om växelvis boende och folkbokföring ligger utanför skollagens tillämpningsområde och regleras i annan lagstiftning (prop. 2009/10:165 s. 381). Av praxis på familjerättens område framgår att boendet inte behöver vara fördelat exakt lika mellan de båda föräldrarna för att ett växelvist boende ska föreligga. Växelvist boende föreligger normalt även när barnet bor ungefär lika mycket hos respektive förälder. Andra faktorer ska också vägas in vid bedömningen om barnet har växelvist boende, såsom hur barnets försörjning fördelats mellan föräldrarna och var barnet förvarar sina tillhörigheter. Högsta domstolen har i rättsfallet NJA 1998 s. 267 uttalat att det normalt är fråga om umgänge, och inte om varaktigt boende, när barnet vistas hos den ena föräldern endast en tredjedel av tiden samt att även om skillnaden mellan vistelsetiderna hos de båda föräldrarna är mindre, bör bedömningen ofta bli densamma, om det inte finns faktorer som klart pekar i en annan riktning.

I förevarande mål framkommer att [eleven] bor 35 procent av tiden hos sin pappa i Klagshamn och resterande tid hos sin mamma i Bunkeflostrand. Av [vårdnadshavarens] överklagande framgår inget annat än att [eleven] delar sin tid mellan sina båda vårdnadshavare och att fråga således inte är om endast umgänge med en av vårdnadshavarna. Förvaltningsrätten gör, mot bakgrund av ovanstående, bedömningen att det anses visat att [eleven] har ett växelvist boende. Hennes rätt till skolskjuts ska därför ska prövas mot båda adresser. Eftersom detta inte har gjorts i det överklagade beslutet finner förvaltningsrätten att beslutet ska upphävas.

Det ankommer på nämnden att vidta erforderliga handläggningsåtgärder med anledning av ansökan och denna dom.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, för Malmö stad se bilaga (FR-03), för kommunmedlem i Malmö stad, se kungörelse.

Henrik Hedberg

Rådman

Annie Olsen har föredragit målet.